

כה באלול תשפ"ב, 21.9.2022

גיליון מס' 818

פרשת ניצבים

את החיים ואת הטוב את המוות ואת הרע

מאת אפרים ב"ק, כפר עציון

לקבלת דף פרשת שבוע בווצאפ (קבוצה שקטה) – לחצו [כאן](#)

המוות הוא אחד הנושאים שמעסיקים את האדם משחר ההיסטוריה ועד ימינו אנו. נדמה שהאדם נמצא תמיד בהתמודדות עם המוות שמלווה אותו כצל מאיים על חייו. יובל נח הררי כותב בספרו 'ההיסטוריה של המחר' שאחת המלחמות המרכזיות של האנושות בעתיד היא כנגד המוות. לאור המחשבות הללו מציין הרב יונתן זקס שאחד הדברים המפתיעים בתורה הוא שכמעט ואין התייחסות למוות. התנ"ך מתעלם מהשאלה הכל-כך מרכזית למעט מספר משפטים כמו למשל בפרשה שלנו:

רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע. אֲשֶׁר אֲנִי מַצְוֶה הַיּוֹם לֵאמֹר אֵת ה' אֱ-לֹהֶיךָ לְלַקֵּחַ בְּדַרְכֶיךָ וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחַיִּיתָ וּרְבִיתָ וּבִרְכָה ה' אֱ-לֹהֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה בָּא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ. (ל טו-זט)

הַעֲדִיתִי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבְחַרְתָּ בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲיֶה אֶתְּהָ וְזָרַעְךָ. לֵאמֹר אֵת ה' אֱ-לֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ בְּקִלּוֹ וּלְדַבְּקָה בּוֹ כִּי הוּא חַיִּיד וְאָרֶךְ יָמֶיךָ לְשֶׁבֶת עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתַת לָהֶם (ל יט-כ)

ההתעלמות הזו מעבירה מסר חשוב, שלנו כיום נדמה כפשוט מאוד, אולם בזמנו הוא היה חדש ונועז. המסר הוא שעיקר האדם נמצא בעולם, במציאות. אמנם אנחנו מאמינים בעולם הבא אולם הדגש בתנ"ך הוא על העולם הזה. הייעוד של האדם הוא לחיות בעולם הזה ושם להגשים את ייעודו. בעולם הזה מקיימים את המצוות, את העולם הזה מביאים לתיקון, ובעולם הזה מגשימים חלומות. החיים הם הטוב והמוות הוא הרע. החיים הם הברכה והמוות הוא הקללה.

התפיסה הזו עומדת בניגוד להרבה תפיסות המצויות בתרבויות אחרות. אחת הבולטות שבהן היתה מצרים העתיקה שממנה יצאו בני ישראל. המפעל העצום של בניית הפירמידות הוא עדות לחשיבות שנתנו המצרים למוות. הפירמידות הן גם דרך ההתמודדות של מלכי מצרים עם המוות והניסיון להגיע לנצח.

אולם בפסוקים המצוטטים לעיל נמצאת תובנה עמוקה עוד יותר. לצד ההתעלמות מהמוות והדגשת החיים יש כאן הכוונה לדרך מסוימת של התמודדות עם המוות. הדרך הזו היא הדבקות בה', והדבקות הזו באה לידי ביטוי

בכריתת הברית בפרשה שלנו. הברית של עם ישראל עם הקב"ה הופכת כל אחד ואחת מאיתנו לשותפים למשהו גדול מאיתנו, היחידים. השותפות הזו מחברת אותנו לעבר ולעתיד, לאבותינו ולאמהותינו שחיו בעבר ולילדינו וצאצאנו העתידיים. הברית הופכת אותנו לחוליה בשרשרת, שרשרת נצחית שמנצחת את המוות, וברגע שאנחנו מחוברים לשרשרת הרי שגם אנחנו מתחברים לנצח.

התורה יודעת שהמוות מאיים על האדם, ואנחנו יודעים היום עד כמה ההתמודדות אתו מלווה אותנו כיחידים וכאנושות כולה עד ימינו אנו. ואולי דווקא אחרי תקופת הקורונה אנחנו מודעים עוד יותר להתמודדות הזו, וגם הימים הנוראים שעומדים לפנינו מוסיפים לתחושה הזו. ולכן, נותנת התורה בידינו את האפשרות להתמודדות, למצוא את הדרך להתעלות מעל לסופיות הפרטית-האנושית שלנו, אל הנצחיות הא-לוהית על ידי ברית בינינו ובינו ובניית שרשרת של דורות שהולכת ונמשכת.

שנה טובה ומבורכת!

אפרים ב"ק, נשוי לשרה, וביחד הם מגדלים 6 ילדים נפלאים, **בכפר עציון**. אפרים הוא איש חינוך עסיים לאחרונה תפקיד ראש המכינה הקדצ 'מיתרים-לכיש' שבבית גוברין ומבקר ספרות להנאתו באתר 'סרוגים'.

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש להירשם בקישור: <https://forms.gle/bzbZhmBafTeQLY3k6>
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il